

Naša wěra – wulka nadźija za cyły swět

**Něšto padny na dobrou rolu;
a jako bě zeschadźało,
přinjese stokróčne plody.**

Lukaš 8,8

Kóždy, kiž ma zahrodku a w njej něšto plahuje, nadźija so zwjetša tež na dobry wunošk. Poprawom dyrbi kóždy mała běrna, kotruž sym w nalěcu sadził, nazymu někotre wulke nowe běrny wunjesc. Pola wšelakich družin zeleniny je mój narok trochu snadniši. Ale hdyž wostanje wunošk přesnadny, zhubju spěšnje lóšt. Hižo léto pozdžišo wzdám so toho, zo tajku družinu znowa plahuju. Nichtó pak njeby so prócował, přeco a přeco zaso symjo wusywać abo rostliny sadžeć, kotrež wostanu na třoch štwórcinach role cyle bjez plodow a bjez wunoška.

Runje tajki wobraz wužiwa Jezus, hdyž wo tym powěda, kak so Bože kralestwo a wěra do žiweho Boha wupřestrěwa. Sćenik Lukaš je tute přirunanje z ratarstwa napisal, w kotrymž Jezus wopisuje, kak syjer swoje symjo wusywa. Při tym padny něšto na puć, tak zo ludžo zornjatka poteptaja a ptaki je zežeru. Dalše symješka padnu na skału a dosrjedź černjow. Wšudže tam wostanje wusyw bjez wunoška. Hakle cyle na kóncu rěka w Jezusowym přirunanju: „Něšto padny na dobrou rolu; a jako bě zeschadźało, přinjese stokróčne plody.“

Tajka wulka próca a potom tak mały wuspěch! Wša pilnosć, wšón zapal rólnika je nimale podarmo. Jenož na jednym běrtlku pola něšto wužitneho narosće. Jezus pak je přesvědčeny: Runje tak ma so to tež z křesćanskej wěry a ze všem prócowanjom, ju druhim čłowjekam dale dawać. By-li Jezusowa cyrkej wulki ra-

tarski zawod była, by wona hižo dawno zbankrotowała. Tajku nisku rentabelnosć njemóže sej nichtó dowolić.

Ale cyrkej njeje ani ratararski zawod ani wulki socialny koncern a tež nic organiza-

planować a postajeć. Myslu sej, zo dyrbja to wšitcy biskopja w Němskej – wšojedne hač ewangelscy abo katolsky – a jich cyrkwinske zarjady znowa wuknyć.

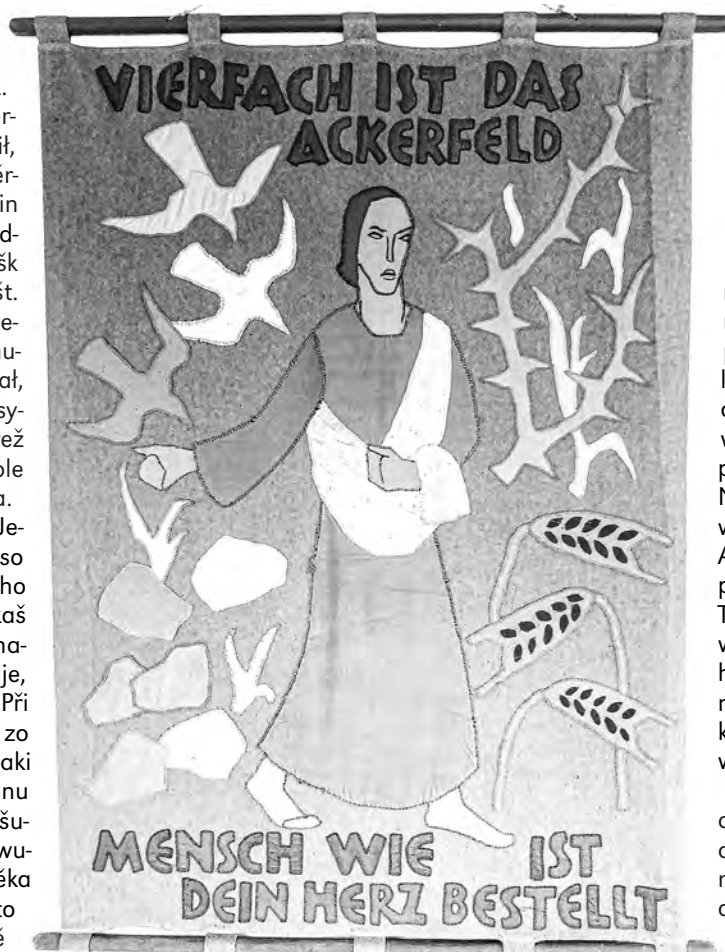
Na zbožo ma Jezusowe přirunanje druhu woznam: Tam, hdžež njejsu černje ani skały a hdžež tež ptački nimaja šansu, symješka zežrać, na tutym běrtlku wšitko derje rosće: Symjo, kotrež na dobrou rolu padnje, přinjese stokróčne plody!

Za nas modernych čłowjekow, kotřiž měnja, zo wšo wědza a zo móžeja wšitko rozjasnić a planować, je kłóska jenož ratararski produkt, kotryž bur plahuje. Za ludži w tehdyšim času bě kóždy kłóska, haj kóždy zornjatko wulki džiw z Božej ruki. Ratar pak bě jenož jeho pomocnik. Najskerje běchu ludžo tehdy wěrnosći bliže hač my džensa. A štož za ratarstwo plaći, to plaći runje tak za wěru a cyrkej: To je wulki dar, hdyž móže džěco wotrosć w křesćanskej swójbje, hdyž młodostny swójsku wěru namaka a hdyž so dorosćeny k wěry wuznawa a so po njej we wšednym žiwjenju ma.

Tutón dar dyrbju sam přijimac a jón zdžeržeć. Ale mam tež nadawk, zo jón přichodnam generacijam a čłowjekam bjez wěry dale dam. Trjebamy džensa w našim kraju nuznje nadźiju křesćanskeje wěry. Wuspěch našeho prócowanja njebudže hustodosć widžeć. Dyrbimy so

wo to modlić a dyrbimy tež aktiwnje za to skutkować. Jedna wěc pak je po Jezusowym slubjenju wěsta: Kaž młode rostliny w Jezusowym přirunanju rostu, tak wostanjetej tež w komplikowanym času wěra a cyrkej žiwej. To je wulka nadźija za cyły swět.

Krystof Rummel



Nascěnowy přestrjenc w kapalce w Čerwjnych Noslicach

cija z politiskimi zaměrami. Jezusowa cyrkej je nawopak džělč njebjeskeje woprawdžitosće, kotraž hižo nětko na zemi skutkuje a rosće. Tu plaća hinaše prawidła hač w gospodarstwje.

Tehodla su powšitkowni hospodarscy poradžowarjo njekmani, přichod cyrkwe

Jónkrótne sněženki



Lube džěci, w sněze móžeš so wšelako zaběrać. Móžeš na přikład sankować abo sněhakować abo sněhoweho muža twarić abo tež so kulkować. Snano maće hišće wjace idejow, što byšće rady w sněze hrajkali. Jank chce so najradšo kulkować. To móže wulke wjesele być. Julija chce sej najprjedy raz sněženki wobhladać. Sće sej hižo raz jednotliwe sněženki wobhladali? To je jara zajimawe a móžu wam to jenož doporučić.

Najprjedy raz staji so prašenje: Kak nastanu docyła sněženki? To je wotwisne wot temperatury w mróčeli. Hdyž je w njej jara zyma, pod 0°C, so wokoło móličkich džěłčkow procha džěłčki wody hromadza. Tute w mokrym a zymnym powětrje k lodžanym kristalam zmjertznu a su potom sněženki. Zo bychy tež jako tajke padali, dyrbi temperatura powětra a pódy tu na zemi tež jara niska być, najlěpje pod 0°C. Kaž kapka deščika je sněženka poprawom bjez barby. Móličke lodžane kristale skutkuja kaž špihel. Wone pruhi slónca reflektuja. Dokelž je swěca slónca běta, je tež sněh běly.



Wilson Bentley (1865–1931) z Ameriki bě přeni sněhowy slědžer. Poprawom džělaše jako bur, ale w swojim swobodnym času je sněženki fotografował. To docyła njeje tak jednorje, hdyž wobmyslimy, zo sněženki roztaja, hdyž so jich dótknješ. Wilson Bentley je tuž wosebitu metodu za fotografowanje wuwil. Z njej je so jemu poradziło, wjace hač 5 000 wobrazow sněžekow zhotowić. Při tym je jemu napadnyło, zo je woprawdže kóžda sněženka jónkrótne. Žana njeruna so druhej. Wupadaja drje wšě kaž šěsć rózkate hwězdički, muster špicow pak je přeco hinaši.

Tak je to tež z čłowjekami. Kóždy čłowjek je wosebita jónkrótne. Rozeznawamy so na přikład w tym, kak wupadamy a kak myslymy, što derje móžemy a što nic tak derje. Samo dwójniki so rozeznowaja. W bibliji steji cyle na spočatku: „A Bóh stwori čłowjeka po swojim wobrazu, po wobrazu Božim stwori wón jeho.“ (1 Mo 1,27). Byrnjež Smy wšitcy wšelacy, wotpowědujemy tola Božemu wobrazej. Wón zjednoći wšitke naše

kajkosće w sebi. Dokelž ma kóždy čłowjek hinaše dary, móžemy wšelake nadawki w našim žiwjenju spjelnić a tak Boži swět porjenješ a polěpšić.

Tuž přēju wam, lube džěci, zo so w zym-skich prózdnicach mócnje sněži. Potom móžeće wjesele w sněze hrajkać a sej jednotliwe sněženki wobhladać.

Waša *Katja Meyerowa*



Sněženki padaja wokoło sněhoweho muža. Jenož dwě z nich stej jónkrótne. Namakaće jej? Rys.: Katja Meyerowa

Za čestnohamtske džěło počesćeny

Na nowolětnym přijeću wutoru, 9. januara, witašaj zwjazkowy prezident Frank-Walter Steinmeier a jeho mandželska Elke Bűdenbender pošta zaslužbnych wosobinow na hrodže Bellevue w Berlinje. Mjez počesćenymi, kotřiž běchu sej ze swojim čestnohamtskim džěłom wosebite zaslužby zdobyli, bě tež Ludwig Sachsa z Radworja. We wopodstatnjenju za jeho počesćenje steji, zo nawjeduje na Radworskej šuli hižo 17 lět šulerske skupiny w džěłowym kružku „Drjewo“. Tak je ze šulerjemi drjewjane ławki, kukače a žerdže k sydanju za rubježne ptaki natwarit. W lěsnym parku mjez Radworjom a Chasowom postara so wo informaciske tafle w němskej a serbskej rěči. Ludwig Sachsa pochadza z Njeswaćidla, hdžež je w ewangelskej swójbje pódlá fary wotrostl. Wo swojich dopomnjenkach na tutón čas je čí-



Ludwig Sachsa mjez prezidentom Frankom-Walterom Steinmeierom a jeho mandželskej

Foto: Zwjazkowe předsydstwo/Steffen Kugler

tarjam Pomhaj Bóh składnostnje hižo rozprawja. Hišće džensa haji mnohostronske zwiski k ewangelskim Serbam. **T.M.**

Z předsydstwa SET

Wutoru, 16. januara, wuradzowaše předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Serbskim domje w Budyšinje. Na nim předstaji člon předsydstwa Stefan Cuška nowu internetowu stronu towarstwa (www.sorbischer-ewangelischer-verein.de). Strona je hižo přistupna, ma pak so hišće z wobsahami dopjelnić. Dale přihotuje so zhromadnje z chórom Budyšin nahrawanje kěrlušow za nabožne wusyłanja w rozhlósu MDR. Nahrawać ma so w přenim pollěće 2024. Werner Měškank namjetuje wudawanje knihi z hornjoserbskimi modlitwami za džěci. Tutón projekt měł so na lětušim nabožnym tydženju, kotryž přihotujetej Katja Meyerowa a fararka Jadwiga Malinkowa, wobdžělnikam předstajić a diskutować. Za cyrkwinski džěń, 2. junija, w Gołkojcach budže towarstwo bus z Budyšina organizować. **Měrcin Wirth**

Gratulacija Janej Malinkej na kemšach w Rakecach

„Štyrceći lět sy we Łužicy skutkował jako farar a dołhi čas tež jako Serbski superintendent. Při tym njejsy so jenož za ewangelskich Serbow, ale tež za cyły serbski lud stał z bohatym žohnowanjom.“

Z tutym připóznacóm gratulowachu ewangelscy Serbja 3. adwenta 2023 na serbskich kemšach w Rakecach sup. n. w. Janej Malinkej. Běše to jubilejski dzeń, přetož 3. adwenta 1983 bě so w cyrkwi w Hrodzišću wot Budyskeho sup. Kreřba a serbskeho sup. Alberta ordinował. Tam nastupi tež swoje přenje farske městno a wosta jednaće lět.

Jan Malink bě po maturje na Serbskej rozšěrjenej wyšej šuli w Budyšinje teologiju studował w Naumburgu, Lipsku, Berlinje a přidatnje hišće lěto w Praze. Wosadny praktikum měješe pola fararja Lazarja w Rakecach a wikariat w Budyskej Pětrskej wosadze. Jan Malink chcyše być farar a dušepastyr za swojich wosadnych kaž tež šěršo za ewangelskich Serbow. Runje tak wažne běchu a su jemu wědomostne slědženja wosebje w serbskim wobłuku.

W lěće 1994 přesydlili so ze swojbu do Budyšina, hdžež skutkowaše najprjedy jako farar w Pětrskej a wot 2003 w Michałskej wosadze. Samsne lěto přewza zastojnstwo Serbskeho superintendenta. W lěće 2020 poda so na wuměnk.

W swojim zastojnstwje skutkowaše Jan Malink jako zachowar a šerjer serbskeho ewangelskeho žiwjenja. W lěće 2010 wur-



Po serbskich kemšach njedzela, 17. decembra 2023, w Rakecach gratulowaše Annemarie Simonowa sup. n. w. Janej Malinkej k jeho 40lětnemu ordinaciskemu jubilejeju.

Foto: Martina Holder

džechu wot njeho zestajane nowe serbske spěwarske. Za to bě tójšto kěrlušow do serbsčiny přeložil abo rěcnje přehladał. Wažna je tež kniha wo Serbach a reformaciji, kotraž wurđže k 500lětnemu reformaciskemu jubilejeju 2017. Lěće pozdžišo scěhowaše zběrník k 400lětnemu wobstaću Michałskej wosady 2019.

Swój čas jako wuměnkar wužiwaše za zestajenje noweje „Kemšaceje knihi“, ko-

traž w lěće 2023 wurđže a so nětko na kemšach wužiwa. To je jara zwjeselace, wšako předleži nětko solidny zakład za dalewjedženje serbskich kemšow. Džakowny za to njeje jenož sup. Krystof Rummel. Tež fararjo, kiž w swojich wosadach serbske kemše swjeća, a lajkojo, kiž při tym sobu skutkują kaž w Bukcach, Rakecach, Slepom, Hodžiju a Budyšinje, sej knihu waža.

Zo móžeše Jan Malink tak wutrajnje, bohaće a ze žohnowanjom skutkować, k temu dopomha tež podpěra jeho swojby, wosebje jeho mandželskeje. Zakłady za to wšak běchu jemu hižo staršej a předchádzace generacije sobu na žiwjenski puć dali. Na to so Jan Malink při swojim džele stajnje dopomina, wšako steji na jeho pi-sanskim blidže mjedžana postawa, kotruž bě po swojim džedže namrět. Je to syjer, kotryž wusywa swoje symjo. Runje tak tež jubilar na serbskim a cyrkwiskim polu skutkuje – wusywajo symjo za přichodne žně. W dowěrje do Boha bě jemu tajke džěto móžne. Sym sej wěsta, zo budu sej je hišće generacije po nami džakownje wažić.

40lětny ordinaciski jubilej je dobra skladnosć, Janej Malinkej wutrobnje gratulować, so jemu džakować, sej jeho skutkowanje wažić a jemu dale wjele strowych, džělapoňnych, žohnowaných, ale tež měrnych a spokojnych lět přec – Bohu k česći a Serbam k wužitku.

Annemarie Simonowa
z němčiny T.M.

Wójna po Božej woli?

Husto a husćišo słyšu, čitam, widžu a přemyslujú wo wójnje w Ukrainje. Njecha mi do hłowy, zo je tuta wójna Ruskeje nuzna, swjata a jenož „maličkosć“. Zo so Słowjenjo mjezsobu niča, mje dzeń a bóle tyši. Wěrjach do měrliwego „wulkeho Słowjanow splaha“. Ruska politiska cwólba, kiž je wójnu naškarała, njeje cyły ruski lud. Su to sebični a jenož to swoje pytacy ludžo. Mam za prawe, jich přirunac z přiwisnikami Hitlera, kiž mjenjachu, zo sebi, ludej a swětej něšto dobre činja, zo su wot Boha powołani, hdyž chcychu Sowjetski zwjazk pobić. Kajki blud, zo by so to poradzić móhlo!

Jako hólčec bydlach w Budyšinje-Třělanach napřečo kasernje husarow. 1945 běchu tam mimoměry wjele wojacy Čerwjeneje armije z tankami a wozydłami zaměstnjeni. Wjele z jich awtow bě ameriskeho pochada. USA je Sowjetskemu zwjazkej pomhała přećiwo Hitlerjej. Najskerje by Druha swětowa wójna dlěje trała, njeby-li USA Sowjetskemu zwjazkej z wójnskimi gratom pomhała. Pomoc přećiwo agresoram zda so mi nuzna, wězo tež z brónjami.

Mnozy su přećiwo wójnje w Ukrainje. Ja tež. Mam za to, zo so cuzy wojacy z Ukrainy domoj wróća. Woni tam ničo pytać nimaja. Wěm pak, kak su blady, njewěrnosće a lžě Hitlerowcow tehdom na lud skutkowali. Bohužel tež džensa někotři propagandže wěrja. W našim susodstwje hladaja a sluchaja na ruske scělaki a jenož jim wěrja. Bychu tola tam wostali, hdžež běchu doma.

Wójna njemało pjenjez přisporja w kapsach bohatých a politikarjow. Mjez druhimi je swójba Krupp w Přenjeju kaž w Druhej swětowej wójnje wulke bohatstwa nahromadžiła. Njech so njepřaji, zo bě a je to w porjadku. Wójna, abo kaž tež přeco tajke akcije mjenuješ, je a wostanje njepřawda. Mnoho kapitála ludu so we wójnje zniči. Wo dušnych škodach ani njerěčo.

Zo sej politikarjo a zastupjerjo wěrywuznaćow swěta přezjedni njejsu, zo bychu tajke jebanstwa zasudžili a znjemóžnili, mje hněwa. Hańbuju so za Moskowskeho patriarcha Kyrilla, za rusku prawoslawnu cyrkej kaž tež za džěl ewangel-

skeje cyrkweje w Němskej. Prajach a praju sej přeco znowa, zo rady Chrystusej slůžu, ale zo mējach a mam swoje wobmyslenja wuprajenam cyrkweje napřečo. Wšako je jeje wotwisnosć wot politiki do džensnišeho začuwać. Cyrkej ma so stajnje ponowjeć, praji Luther.

W bibliji njetrjebam dołho za wójnami pytać. Hižo w přnim džělu rěči so wo tym, kak je sej Boži lud israelski kraj zdobył, hdžež běchu družu doma, kiž to swoje zawěsće zakitowachu. Zo tam Israelitow witaču, nječitam. Surowe běchu bitwy wo Slubjenu kraj. Mało zhonimy z biblije wo woporach. Božu křinju mējachu wojacy při sebi a sej zawěsće myslachu, zo „Bóh z nami“ wojuje. Zawěsće tež wjele Rusow patriarchej Kyrillej wěri, zo je wójna w Ukrainje „swjata wójna“. Njeje swjateje wójny a Bóh njeje z inwazoramami. Teho sym sej wěsty. Zakitował bych swojbu a přecelow wězo tež z brónju.

Prošu Boha, zo by wodzacy m wótym swěće rozum dał, měř zachować a zakitować tak dołho, kaž je to hišće móžno.

Pawoł Wirth

„Wěru a rěč prjedownikow wobchować, hajić a šěrić“

Rozmołwa z nawodu Hodźijskeje Bjesady dr. Geratom Krawcom

Knježe dr. Krawco, Wy sće nawoda Hodźijskeje Bjesady. Předstajće so prošu skrótko našim čitarjam.

Pochadžam ze serbskeje burskeje swójby. Sym so 1944 w Přezdrěnju w Njeswačanskej wosadze narodził a tam wotrostł. Duchownje wowliwowachu mje wosebje mojej staršej, wowka a naš wosadny farar Gerhard Wirth, kotrehož powoľachu na serbskeho superintendenta, hdyž běch ja konfirmand. Wot swojeho zmandželenja z Christinu rodž. Kuhnc w lěće 1970 bydli w Delnim Wunjowje w Hodźijskej wosadze. Na starškim kuble absolwowach wukubłanje na ratarja. Pozdžišo zdoby ch se jako dalokostudent diplom, nawjedowach w prodrustwje skótnu produkciju a běch po přewróće jednaćel Radworskeje agrarneje tzwr. Čestnohamtsce skutkowach po politiskim přewróće jako wjesny předstejićer gmejny Slona Boršć. W Hodźijskej wosadze běch 24 lět člon cyrkwinkeho předstejićerstwa a 40 lět sobustaw pozawnoweho chóra.

Hdy je so Bjesada w Hodźiju založila a kak je k temu dóšlo?

W lěće 2008 bu we wobłuku noworjadowanja wosadnych kruhow na iniciatiwu noweho Hodźijskeho fararja Krystofa Rumela tež serbski wosadny kruh Bjesada wutworjeny. Spočatnje nawjedowaše naju syn Měrcina Krawc Bjesadu. Dokelž za to tež tójšto časa trjebaš, přewzach tutón nawawk pozdžišo ja jako wuměnkár.

Ma Bjesada krutu strukturu z wuzwolnym předsydstwom a zapisanym člonstwom?

Naša Bjesada njeje juristiska wosoba, ale wólne zjednoćenje křesćanow, kotrymž je wažne, zo zaklinči w našej cyrkwi chwalba Boha džensa a přichodnje tež w rěči našich serbskich prjedownikow.

Kelko sobustawow měješe Bjesada při založenju a kelko je jich džensa?



Dr. Gerat Krawc

Foto: Marleen Schindler

Bjesada wobsteješe w lěće 2008 z něhdže džesać wosobow. Mjeztym staj dwaj sobustawaj zemrětoj. Přez přistupaj pak móžachu ličbu wobdźělnikow dźeržeć.

Štó su sobustawojo?

Naši člonoj su zwjetša rentnarjo, štyrjo su hišće pod polsta lětami. Woni džělaja resp. džělachu we wšelakich powoľanjach, často w ratarstwj. Hač na jednu wosobu maja člonoj našeje Bjesady serbske korjenje. Tute wuwzaće je Ewan Blackley, młody US-Američan, kotryž tuchwilu w Drježdžanach europske rěče studuje a so jara za serbsčinu zajimuje. Perfektnje maćer-norěčnych mamy jenož mało w Bjesadze. Tuž bě nam wulka pomoc, zo nas katolski Serb Jurij Knebel jako „kmótr“ podpěrowaše. Mjeztym je wón njeboh. Po nim přewza jeho městno hač do džensnišeho knjeni Lejna Herbergowa z Hodźija.

Kajke je skutkowanje Hodźijskeje Bjesady? Kak husto maće zarjadowanja a kotre?

W Bjesadze zetkawamy so lětnje šěsć do wosom króc. K našim aktiwitam słušeja serbske rozmołwne wječorki z hłownej temu a jako přihot na wosadne zarjadowanja kaž wopomnjenskeje zarjadowani za fa-

rarjow Imiša a Křižana. Dale wuhotujemy přednoškowe wječorki, knižne předstajenje a wob lěto jedyn serbski spěwny wječork. Wažne su nam serbske a dwurěčne Bože služby w našej cyrkwi. Wopytamy tež druhe serbske wosady, serbske wosobiny a stawiznisce wuznamne serbske zarjadnišća, na přikład Dešnjansku wosadu w Delnjeju Łužicy, spisowacela Bena Budarja, Dom Měrcina Nowaka-Njechorrnskeho w Njechornju a Dom Zejlerja a Smolerja we Łazu. Tajke wopyty skrućeja w nas serbskosć we wutrobje a w rozumje.

Sće raz wječorki k wuknjenju serbskeje rěče w Hodźiju wotměwali. Z kotrym wuslědkom a činiće to hišće?

Systematiska zaběra z wučbnym materialom k skrućenju resp. nawuknjenju serbskeho slowoskłada a serbskeje gramatiki bě w spočatnych lětach wažny džěl džěla Bjesady. Započachmy z wučbnej maćiznu 5. lětnika. Při tym dóstachmy wažnu podpěru wot knjeza Měrcina Kerka a knjeni Měranu Cušcyneje. Dóndže pak k wokomikkej, zo člonoj Bjesady, kotřiž so poměrnje derje w serbsčinje wuznawachu, tutu formu džěla hižo nochcychu.

Kajke su wuspěchi Hodźijskeje Bjesady?

Džělo Bjesady je mjez druhim k temu wjedło, zo je so mnohim wosadnym serbskosć zaso sylnišo wuwědomiła. W Hodźiju swjěca so zaso serbske a dwurěčne kemše a naš wosadny farar je Serbski superintendent. Naša Bjesada přinošuje impulsy do wosadneho žiwjenja. We wosadnym łopjenu je Bjesada husćišo z přinoškami kaž z přeprošenjami abo rozprawami wo zarjadowanjach prezentna.

Kotre su problemy Hodźijskeje Bjesady?

Bjesadze njeje so dotal dosć poradziło, wliw na serbskorěčne kubłanje džěci wuknjeć, zo by tež w přichodze w Hodźiju zaklinčała chwalba Bohu w rěči našich prjedownikow a zo bychu so ludžom jich serbske korjenje wuwědomili. 2013 zwrěšći zhromadne prócowanje Bjesady a skupiny staršich, w Hodźijskej zakładnej šuli z pomocu projekta „2 plus“ wukubłanje šulerjow w serbskej rěči znowa strukturować a tak na wyši niwow pozběhnyć. Wot Domowiny njejsmy při tym bohužel žanu skutkownu podpěru dóstali. Budyska župa bě nas informowała, zo móže a dyrbi so, hdyž je dosć šulerjow, tež w Hodźijskej šuli po projekće „2plus“ džělać. Wobstarachmy zwólniwość staršich a džěci. Na rozsudnym posedženju w gmejnje pak je Domowina, zastupjena přez knjeza Statnika wosobinsce, wotpokazanje šulskeje ⇨



Zhromadny spěwanski wječork Hodźijskeje a Rakečanskeje Bjesady w juliju 2022 na Hodźijskej farskej zahrodze

Foto: M. Chěžnik

⇒ wjednicy bjez konsekwencow přiwrzala. Z tym wosta wulki potencial za to serbske w Hodźiju njewužiwanj.

Kajki je počah Bjesady k wosadze, gmejny a šuli w Hodźiju?

K wěstym zarjadowanjam a projektam Bjesady džělamy z politiskej gmejny a ze zakładnej šulu hromadže. W zajimje wěcy pak je při tym wot wšěch partnerow hišće wjace iniciatiwy trěbne. Wulke wočakowanja mamy tuž na nětko zahajene džělo motiwatorki za serbsku rěč knjeni Wićazowej. Wosebje wočakujemy, zo so z jeje podpěru poradži, serbsčinu w njekatolskim džělu Hodźijskeje gmejny hišće lěpje do wědomja ludźi zwołać kaž tež serbske kubłanje a serbsku kulturu wožiwić.

Wobsteja hišće Domowinske skupiny we wosadnych wsach?

W Hodźijskej wosadze žaneje Domowinskeje skupiny njeje. Domowinsku skupinu Bačoń/Haslow smy zdžěla na zarjadowanja Bjesady přeprysyli. Zaměrne zhromadne džělo dotal njeeksistuje.

Bjesady wobsteja tež w Bukecach, Rakecach a na Horach pola Wojerec. Hajće zwiski k nim?

Wuski zwisk wudžeržujemy z Bjesadu w Rakecach. Naš zhromadny lětny spěwanski wječork je so stał z rjanej tradiciju zhromadneho prócowanja wo hajenje serbskosće w našimaj wosadomaj. Tež na dalše zarjadowanja so mjez sobu přeprašujemy.



Čítanje Křescana Krawca w léce 2022 na Bjesadnym wječorku w Hodźiju Foto: Měrcin Krawc

Přečelisce zwjazani smy tež z tamnymi Bjesadami. Tak wobdžělmy so na přikład zhromadnje na džělarničce Bjesadow, na Serbskim ewangelskim cyrkwiniskim dnju, na Serbskim domizniskim swjedženju wo-koło Wojerec a na wšelakich kemšach.

Widźice móžnosće Bjesady tež w dalšich wsach a wosadach załožić?

Mam za móžne, tež w dalšich wosadach započec z džělom Bjesadow. Za to pak dyrbi so najprjedy poradzić wosadnych hromadu wjesć, kotřiž su sej svojich serbskich korjenjow wědomi a kotrymž je potřeba, sej svojich prjedownikow wažić a česćić. Trjebaš ludźi, kotřiž so prócuja wěru a rěč prjedownikow wobchować, hajić a šerić. Zawěsće maš w kóždej wosadze slědy a swědčenja prjedawšeho

serbskeho žiwjenja, kotrehož přeslědjenje móže wšěm wobdžělenym wulki kulturny a duchowny dobytk wunjesć.

Kotry přichod widźice za Hodźijsku Bjesadu a scyła za Bjesady w serbskim a w cyrkwiniskim žiwjenju?

Bjesady w Hodźiju a druhich wosadach maja přichod, tak dołho kaž su we wosadach ludžo aktiwni, kotřiž so z wosobiniskim zasadženjom a dowěru do Boha prócuja po znatym hesle „Serbja zachowajće swěru, svojich wótcow rěč a wěru!“. Ključowu funkciju při tym ma posrědkowanje teho serbskeho džěcom a młodostnym w swójbje a kubłaniščach, w cyrkwi a zjawnosći.

Džakuju so za rozmołwu.

Prašata so Trudla Malinkowa

Waltraut Zucholdowa z Rownoho njeboha

W Slepjanskej wosadze žarujemy wo jednu z poslednich Slepjanskich kantorkow, knjeni Waltraut Zucholdowu z Rownoho. 90lětna je wona 25. nowembra 2023 w Běłowodžanskej starowni zemřela. Hišće mało dnjow do jeje smjerće swjećach z njej serbsko-němske Bože wotkazanje. Wostanje mi w pomjatkju, kelko wobrazow Slepjanskich kantorkow jeje skromnu stwu w starowni pyšeše.

Narodžiła bě so Traudel, kaž ju mjeno- wachu, swojimaj staršimaj Hanje a Wylemje Bohlej 20. meje 1933 w Slepom. Wukřičena bu wot fararja Mateja Handrika 11. junija 1933. Doma so tež za čas wójny hišće serbowšaše, wšako pochadžeše jeje mać ze stareje serbskeje Slepjanskeje swójbje, ze Šymkoc statoka napřečo cyrkwi. Džowka bu 11. julija 1947 w Slepom konfirměrowana a džělaše po šuli – kaž tehdy tež druge holcy w jeje starobje – wjacore léta w lěsnistwje. Čězke bě potom džělo we hłubokotwarskej Čamarjec firmje, hdžež bě tež wjacore léta přistajena. Ze strowotnych přičin změni do brunicoweje jamy a džělaše tam hač do swojeho wuměnka w kuchni. Scyła čas žiwjenja



Waltraut Zucholdowa

Foto: privatne

rady warješe. Hač na kwasach abo křiciznach abo druhich swójbnych swjedženjach: Lětdžesatki dołho chodžeše k ludžom warić, za to bě w Slepjanskej wosadze znata.

W léce 1955 wuda so na Heinza Zucholda z Rownoho. Jimaj narodžištaj so synaj Andreas a Bernd. Pozdžišo wjeseleše so nad štyrjomi wnučkami a prawnučkomaj.

Hižo z młodych lét spěwaše Waltraut

Zucholdowa wjacore lětdžesatki w Slepjanskim cyrkwiniskim chórje. Jako Lenka Nowakowa w léce 1990 skupinu Slepjanskich kantorkow załoži, bě tež Waltraut Zucholdowa ze swojim wjesołym wašnjom pódlu. Hač na Serbskich ewangelskich cyrkwiniskich dnjach, w Friziskej abo w Českej – ze Slepjanskimi kantorkami bě rady po puću.

Ze strowotnych přičin bydleše Waltraut Zucholdowa w poslednich lětach w starowni w Bělej Wodze. Přeco pak so jej za Slepjanskej domiznu styskaše a wjeseleše so nad wopytami.

8. decembra 2023 swjećachu so na Slepjanskim kěrchowje žarowske kemše, kiž cyrkwiniski chór wobrubu. Předowala je wosadna fararka Jadwiga Malinkowa wo słowach 98. psalma: „Spěwajće Knjezej nowy kěrluš, přetož wón čini džiwy.“ (Hesło nje-džele Kantate, psalm 98,1). Jeje popjelnica bu pozdžišo w najwušim swójbnyim kruhu na Slepjanskim kěrchowje pochowana.

Ze smjerću Waltraut Zucholdoweje zhubimy horliwu spěwarku a Slepjansku kantorku. Njeh je jej serbska holanska zemja lochka!

Jadwiga Malinkowa

Posledni serbscy fararjo w serbskich wosadach sakskeje krajneje cyrkwyje (17)

Bohuměr Rejsler w Budestecach (hač do 1968)

Bohuměr Rejsler (Gottfried Hermann Rösler) pochadžeše z němskeje farskeje swójbje, měješe pak ze serbskim džědom tež korjenje we Łužicy. Narodzeny 16. nowembra 1902 jako syn archidiakona w Mittweida, wotrosće we wsi Kändler pola Limbach-Oberfrohna, dokal běchu nana za fararja powołali. Gymnazij absolwowaše w Grimmje, hdžež 1923 maturowaše. Po zažnej smjerći nana 1924 bydleše z maćerju w Kamjenicy a studowaše teologiju w Lipsku. Jako student zhoni 1926 z nowinskeho přinoška wo njedostatku serbskich fararjow we Łužicy a rozsudži so za skutkowanje w Serbach.

Hišće samsne lěto poda so jako jenički wobdźělnik do Serbskeho homiletiskeho seminara pola serbskeho wyšeho fararja Morica Domaški w Budestecach. Hižo 1927 měješe tu swoje přenje serbske předowanje. Swoje rěčne znajomosće wudospoňi pola bywšeho Poršiskeho fararja dr. Rězbarka (Röseberg), kotryž skutkowaše wot 1926 w Lipsku, a wot lěta 1929 jako wikar pola fararja Jana Křižana w Klukšu.

W lěcu 1930 přesydlu so Bohuměr Rejsler na wuprózdnjenu faru w Minakale, hdžež bě přewažnje serbska wosada džakowna, zo dósta zaso serbskorěčneho duchowneho. W tamnišej cyrkwi bu 5. julija 1931 ordinowany. Po dwěmaj lětomaj skutkowanja jako wosadny farar woženi so 1933 z wučerku Hanu Domašec z Budestec, jeničkej džowku njeboh Budestečanskeho fararja, pola kotrehož bě serbsce wuknył. Dokelž so jimaj swójske džěci njenarodźichu, přiwažtaj mandželskaj w běhu lět pjeć džěci.

Wosobinskich přičin dla zložu Bohuměr Rejsler w lěće 1935 swoje zastojnstwo w Minakale a w sakskej krajnej cyrkwi. Samsne lěto powołachu jeho do susodnje Pruskeje, hdžež bě Slepjanska wosada po emeritaciji fararja Mateja Handrik wot nowembra 1934 wosyročena. Wo tamnišej wosadze tehdy rěkaše, zo „ma 4 000 dušow, z kotrychž so jedna štwórcina k němskej a tři štwórciny k serbskej rěči dźerža“. (PB 30/1934)

Ze swojej njewšědnej wobdarjenosću za rěče – pječa znaješe 18 rěčow – přiswoji sej farar Rejsler spěšnje tež wosebitosće Slepjanskeho dialekta. Wo wobšěrnosti jeho wosadneho džěla rozprawješe pozdžišo jeho žona: „W Slepom počinaše njedzelu rano w 7 hodž. z Božim wotkazanjom a měješe hač do wječora bjez přestawki službu w cyrkwi. Tak dyrbjach jemu husto wobjed a kofej do drastkomory nosyć. Tehdy bě w Slepom kóždu njedzelu 600 Serbow kemši, žony wšě w serbskej drasće.“ (PB 6/1989)

W cyrkwinski-politiskich konstelacijach steješe Bohuměr Rejsler na boku Wuzna-

warskeje cyrkwyje (Bekennende Kirche, BK) a přisłušeše zwjazkej fararjow tuteje cyrkwyje. Tehodla bu hromadže z 80 dalšimi fararjami, mjez kotrymiž bě tež Jurij Malink we Łazu, nalěto 1938 z wosady wupokazany. Jeho mandželska wo tym rozprawješe: „Hač do zeleneho štwórtka w połnocy dyrbyeše mój muž wokrjes wopušćić. Wot ranja hač do wječora měješe wón hišće Bože služby a Bože wotkazanje, a přeco bě cyrkej poľna, ani jeničke prózde městno. Wšitcy plakachu.“ (PB 6/1989)

Slepjanski předewzaćel Pawoł Lejnik dowjeze fararja do połnocy k jeho přichodnej maćeri do Budestec. Slepjenjo pisachu listy a zapodachu wot wjele stow wosadnych podpisane próstwy na wyšnosť, zo

wosadny farar Bójc čezko chory, zapřehnjachu Rejslerja hnydom do služby. Z nachwilneje wupomocy bu wjac hač 21 zastojnskich lět, kotraž hač do swojeje smjerće we wosadze skutkowaše.

Wo swojim serbskim džěle w Budestecach lěta 1953 farar Rejsler rozprawješe: „Serbsku spowědź a Bože wotkazanje smy swjećili 24 raz, němsku spowědź a Bože wotkazanje 65 raz. Serbskich Božich službow běše 36, němskich 70.“ (PB 3/1954) Pjeć lět pozdžišo so ličby hišće runachu, jara rozdźělne pak bě wopyt kemšow: „Němske Bože služby wopytowaše w přerězku 400 wosobow, serbske Bože služby 52 wosobow.“ (PB 3/1959) Dwójce za jeho zastojnski čas, 1959 a 1965, wotmě so w Bu-



Rejslerjec farska swójbja wokoło 1950 w Budestecach: Bohuměr Rejsler z mandželskej Hanu rodź. Domašec, přichodnej maćerju a pjeć džěćimi

Foto: archiw PB

bychu swojeho fararja wróco dóstali. Naposledk pak scěhowaše wupokazanje tež ze Sakskeje.

Bjez zastojnstwa a dochodow podaštaj so mandželskaj k biskopej do Wróclawja z próstwom wo pomoc. Biskop sposrědkowa wikariatske městno we Weidenhofje (prjedy Schweinern, džensa Świniary, měščanski džěl Wrocławja). Tam bě swójbja z dwěmaj džěscomaj wot 1938 tři lěta pod njelochkimi wobstějnosćemi žiwa.

Nazymu 1941 zwolachu Bohuměra Rejslerja do wojakow, hdžež zasadźichu jeho jako toľmaćerja za rusku a italsku rěč. Po wójnje w ameriskej jatbje skutkowaše jako předar a dušepastyr we wšelakich lěhwach w Francoskej.

W septembru 1946 nawróci so Bohuměr Rejsler do Budestec, hdžež bě mandželska z džěćimi pola swojeje maćerje wuchow namakała. Dokelž bě tamniši

destecach Serbski ewangelski cyrkwinski džěń. Nimo swojeje wosady je farar Rejsler „tež Poršicy, Budyšink a Slepjo ze serbskim předowanjom wobstaral“. (PB 4/1968)

Hišće nic wuměnkar zemřě Bohuměr Rejsler 28. januara 1968, zawostajo mandželsku, pjeć džěci a sydom wnučkow. Hromadže z mandželskej (1909–1997) ma swój posledni wotpočink w Domašec/Rejslerjec swójbny rowje na Budestečanskim pohrjebnišću.

Po smjerći fararja Rejslerja jězdžachu družicy serbscy fararjo mēsačnje jónu do Budestec serbske kemše swjećić. Wjele lět měješe je farar Gerat Lazer z Bukek na starosći. Po nim přewza zamołwitosć serbski superintendent Siegfried Albert z Budyšina kaž tež hišće jeho naslědnik Jan Malink z Budyšina. Mjeztym je hižo tójšto lět, zo so w Budestecach žane serbske Bože služby wjac njeswjeća. **Trudla Malinkowa**

Knjeni Sigrid Wërikowa w Hermanecach zemrěła

Po krátkej chorosći zemře srjedz decembra Hermančanka Sigrid Wërikowa w Drježdžanskej chorowni. Wona bě so 4. junija 1941 do Sandmanec swójby w Hermanecach narodžiła. Po šuli džěłaše najprjedy w domjacym ratarstwje a pozdžišo w LPG. W léce 1961 wuda so na Korlu Wërika ze Sćeńcy, kotryž so k nej do Hermanec přesydlili. Dwě džowce so mandželskimaj narodžištej. Z lubosću přewodžeše wnučki a prawnučki, kiž běchu jeje wjeselo. Wjele lět hladaše swoju mać a pozdžišo tež mandželskeho, kotryž w léce 2013 zemře. Mocy čerpaše z ručnych džětow; přewšo rady štrykowaše, wušiwaše a hóčkowaše – tež mi bě hakle před krótkim čóple nohajcy napleťla. Z Hermanecami, Rakečanskej wosadu a holanskej domizny, kiž njerady wopušći, bě wusko zwjazana.

Ze znach knjeni Wërikowu krótko po tym, zo běchmy do Rakec přiachnyli. Bě so mje za serbskim pobožnym spěwom prašała, kotryž bě jeje wowka husto spěwała a kotrehož tekst chcyše rady měć. Na někotre wjerše spěwa so hišće dopominaše a mi je w bjezporočnej, trochu škropawej, dokelž dołho hižo njerěčanej, serbsčinje přednjese. Tekst bě mi njeznaty, najskeje drje spěw w spěwarskich njenamakam, při sebi myslach a pytach tuž w interneće. Hižo po někotrych klikach mějach wotmołwu. Jednaše so wo němski spěw, kiž bě Handrij Zejler zeserbšćił a kiž namaka so pod titulom „Spokojnosť ja dycham“ w Zejlerjowych Zhromadženych spisach. Němsku předłohu „Freund, ich bin zufrieden, geh es wie es will“ bě farar Heinrich Wilhelm Witschel (1769–1847), kiž bě w Nürnbergu a wokolinje skutkował, do lěta 1800 zbasnił. Tutón jeho ludowy nabožny spěw bě w 19. lětstotku jara woblubowany a so po cylej Němskej rozšěri. Zejler bě jón w 1850tych lětach do serbsčiny přenjesł a při tym, hladajo na serbskich spě-

warjow, patriotisku mysličku zapleť: „Tu česć njedam z rukow, zo sym serbowska, wužitna a sprawna duša nadobna.“

Hač by so knjeni Wërikowa jako serbska duša wuznała, sej njejsym wěsta. Jenož mało ludži wědžeše, zo serbsce rěči a zo bě jej serbsčina wažna. Při wšěm ju swójba w smjertnym nawěšku jako „Oma und Wowka“ pomjenowa. Kemši abo na farskim dworje, hdyž by na rentnarske popoždne přijěła, kiž sej jara wažeše, so stajnje z „Pomhaj Bóh“ powitachmoj a skrótka serbsce pobjesadowachmoj. Na serbskich kemšach abo druhich serbskich zarjadowanjach pak so wona njewobdžěleše.

Jako přiachnychmy ze swójbu 2018 do Rakec a mój mandželski so tu z fararjom sta, zeši a nahóčkowa knjeni Wërikowa wołtarny rub ze serbskim napisom. Wo nim bě Günter Holder hakle loni w Pomhaj Bóh rozprawil (PB 7/2023). Po wozjewjenju nastawka bě sej Sigrid Wërikowa přede- wzała, dalši rub ze serbskim napisom zhotowić. Temu pak hižo njedónđe, dokelž bě ju Boža ručka zajala. Dwaj dnjej do patoržicy bu w Hermanecach pochowana. Za swój kašć bě sej hižo sčasom wosebity bant nahóčkowała. Na jeje poslednim puću přewodžachu ju w předowanju a při rowje serbske słowa a wjerš ze Zejlerjowe- ho spěwa.

Štóž knjeni Wërikowu znaješe, wědžeše, zo bě skromna a spokojna duša. Přeco měješe dobre słowo a za džěci mału słód- kosć při sebi. Tež w čežkich časach by pra- jiła: „Sym spokojom“. Tajkule tež ja ju ze- znach. Lědma znaty spěw Handrija Zej- lerja „Spokojnosť ja dycham“, kiž bě jeje wowka spěwała, je ju čas žiwjenja přewo- dzał a so z jeje žiwjenskim hesłom stał.

Njech knjeni Sigrid Wërikowej „róže mě- ra“ zakčěja na jeje rowje a we wutrobach wšěch, kiž wo nju žaruja.

Lubina Malinkowa



Wot Sigrid Wërikoweje z Hermanec w léce 2018 zhotowjeny rub za wołtar w Rakečanskej cyrkwi z napisom „Pomhaj Bóh – dźakuju so“.

Foto: Günter Holder

Spokojnosť

Spokojnosť ja dycham,
njech dže, kaž Bóh chce!
Mam pod mojej třechu
bydło zwjeselne.
Něchtóžkuli blázyn
nima nihdy dosć,
mje pak wobohaća
zlota spokojnosť.

Njeswěći rynk swěcow
mi za wječerju,
njeblyšći mi wino
w złotym sudobju:
Da mój třeb so přeco
tola namaka
a mi słodži krjeńčka
z prócu dobyta.

Njech tež moje mjeno
wšón swět njeznaje,
njepyša mi drastu
hwězdy kralowske:
Tu česć njedam z rukow,
zo sym serbowska,
wužitna a sprawna
duša nadobna.

Njech tež horde hrody
kryw mi zapójdza:
Wšak tež chěžku nisku
slónčko wobsweća.
Hdžež ma radosć bydło.
tam so derje spi,
hač na židži, móšku
abo na słomi.

Mój row pyramida
něhdy nječišći,
mój kašć njeb'dže debić
sceptar maršalski,
ale róže měra
budža na mni rosć,
dwaj, tře swěrnj splaknu
pře mnje, to je dosć!

Handrij Zejler

Zhromadžene Spisy VII, Budyšin 1996, str. 410

Powěšće

Chwaćicy. Na swjedženju Třoch kralow, 6. januara, stajichu w Chwačanskej cyrkwi wobnowjene pišćele znowa do služby. Swjedzenske kemše měješe fararka Susanne Aechtner z Njeswačidła, na powojenym instrumenće hraješe kantorka Andrea Schindler. Pišćele wobnowiła bě w běhu zašeho lěta firma Eule z Budyšina. Při tym bě so na to dźiwało, zo so jich wot lěta 1985 zwučeny zwuk njezmění. Košty we wysokosći 34 000 eurow zapłaćichu so ze srědkow sakskeje krajnjeje cyrkwy a Chwačanskeje wosady kaž tež z darow wosadnych.

Budyšin. 20. januara zetkachu so lektorjo, kotřiž w Michałskej cyrkwi na serbskich kemšach čitanja přewzaja, k wuradźowanju. Wobjedna so lětny plan kemšow a wšelake mjenšnje změny kemšaceho porjada. Superintendent n. w. Jan Malink předstaji projekt digitalneje kemšaceje knihi, kotraž ma hišće lětsa jako Word-dataja přistupna być. Přitomni podachu k temu wšelake pokiwy.

Poršicy. Loni w juniju založichu w Poršicach Spěchowanske towarstwo „Historiski farski dwór Poršicy“. Předsydku je Ute Nöldner, městopředsydu Jürgen Schilder. Jako přenje chce so towarstwo wo třěbne wobnowjenje třěchi farskeje bróžnje postarać. Za to so tuchwilu pjenjezy zběraja. Pozdžišo matej so tež dalše hospodarske twarjenje a wulka farska zahroda do wobnowjenskich planow zapřijeć. Wšón historiski areal Poršiskeje fary měł so po předstawach towarstwa wužiwać jako zetkawanski centrum. W farskej bróžni so hižo wjele lět posedženja a wšelake zarjadowanja wosady wotměwaja.

Berlin. Pod nadpisom „Sorbisch als Lebensgefühl“ wozjewi nowina cyrkwy EKBO

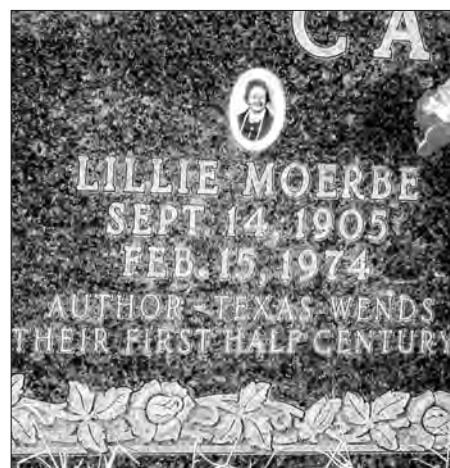
die Kirche w swojim wudaću z 21. januara přinošk wo Dieteru Stoppelu z Małych Horow. Wobšěrnje rozprawja awtor Andreas Kirschke wo jeho wuwicu, jeho zwjazanosći ze serbskej rěču a kulturu kaž tež wo jeho prócowanjach wo dalewjedženje serbskosće we Wojerowskej wosadze a w Horjanskej Bjesadze. Přinošk je napisany skladnostnje lońšeho počesćenja Dietera Stoppela z Čestnym znamješkom Domowiny. W serbskej rěči bě w januarskim čisle Pomhaj Bóh wozjewjeny.

Hodźij. Na kantoraće w Hodźiju wotmě so sobotu, 27. januara, hłowna zhromadźizna Serbskeho wosadneho zwjazka. W srjedźišću stejachu rozprawa za loni, plan za lětsa kaž tež přihoty na wopyt biskopa Bilza w aprylu a na cyrkwinski dzeń w Gołkojcach spočatk junija. Nadrobnišu rozprawu wo zhromadźiznje wozjewimy w přichodnym čisle.

Drježdźany. Ewangelska cyrkej w Němskej (EKD) dźěła na nowych spěwarskich, kiž maja za něšto lět wuńć. Při tym chce dźa do sakskeho regionalneho dźěla jedyn abo dwaj serbskej kěrlušej přiwzać. Wotpowědne namjety móža so hišće zapodać, zdźěli Markus Leidenberger, krajnocyrkwinski hudźbny direktor sakskeje krajnjeje cyrkwy.

Spominamy

Před 50 lětami, 15. februara 1974, zemřě texaska Serbowka **Lillie Moerbe-Caldwell** w Bridge City. Narodžiła bě so 1905 do serbskeje Mjerwic (Moerbe) swójby w Serbinje. Za čas jeje dźěcatstwa so hišće trochu serbsce w tamnišej šuli wučese a so w cyrkwi hišće serbske kemše swjećachu. 1919 bu wot fararja Hermanna Kiliana w Serbinje konfirměrowana. Dźěła dla wopušći swójba pozdžišo serbsku kónčinu a přesydlili so do města Port Arthur. 1924 wuda so Lillie Moerbe na Joe R. Caldwell. Po tym zo běštej jeju dźěsći wotrostłoj, započa poštaletna na uniwersite studować jendželščinu, němčinu a žurnalistiku. 1961 wuda knihu wo stawiznach texaskich Serbow „Texas Wends – Their First Half-Century“. Wospjet wopyta Łužicu, hdžež so na sorabistiskich kursach w Budyšinje wobdźěli a so hłubšo z rěču, ludowědu a ze stawiznami Serbow zaběraše. Tež w Awstralskej přebywaše, zo by za potomnikami tamnišich serbskich wupućowarjow slědžiła. 1968 podpěraše Institute of Texan Cultures w San Antonio při zestajenju wustajeńcy wo Serbach. Na tamnišim Folklife Festivalu wuhotowa ze swójbnymi přenje serbske stejisko. Na jeje iniciatiwu založi so 19. awgusta 1972 Wendish Culture Club, přenje towarstwo potomnikow Serbow, z kotrehož wuńdže



Narowny kamjeń Lillie Moerbe-Caldwell na kěrchowje w Serbinje Foto: Trudla Malinkowa

1977 dzensniša Texas Wendish Heritage Society. Zastužbna slědzerka a kulturnica wotpočuje na wosadnym kěrchowje w Serbinje. T.M.

Dary

W decembru je so dariło za Pomhaj Bóh dwójce 42 eurow, 27 eurow, 22 eurow a 20 eurow; za Serbske ewangelske towarstwo 200 eurow, 100 eurow a 30 eurow; za dźěło z dźěćimi 50 eurow; za projekt Biblija 2.0 100 eurow a 86 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Přeprošujemy

- 04.02. Sexagesimae**
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
- 08.02. štwórtk**
18.30 hodź. Bjesada na farje w Bukecach
- 11.02. Estomihi**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhtosu (sup. n. w. Malink)
- 25.02. Reminiscere**
11.00 Serbsko-nimska namša w Bórkowach (lektoraj Leipner, Norberg)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhtosu (sup. Rummel)
- 26.02. póněžela**
16.30 zmkanje KSN a póseženje předsedařstwa STSRC we wosadnem zmkanišću w Chmjelowje
- W měrcu wusyła so ewangelske Nabožne slowo k dnjej w serbskim rozhtosu.*
- 03.03. Okuli**
10.15 kemše z křćeńcu w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink, sup. Rummel)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Farski puć/Pfarrweg 6, 02633 Hodźij/Göda; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamohwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E
Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT
Pomhaj Bóh spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wozamknjenych wot Němskeho zwjazkowneho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.
Lětny abonement plaćí 15 eurow.